

תיקו עם אלוף עולם!

צדוק דומניץ ז"ל (1933-2023)

מאת: ד"ר שלמה קנדלשיין

האמן צדוק דומניץ הלך לעולמו בגיל 90. מי שהיה משחקניה הבולטים והמוכשרים של מדינת ישראל בשנות ה-60. דומניץ נולד בתל-אביב, ובצעירותו הצטיין בשני תחומים - מוסיקה ככנר מוכשר, ושחמט כאמן מוכשר. בסופו של דבר בחר בשחמט, בה עשה קריירה מרשימה, שבזמנו הציבה אותו בצמרת השחמט הישראלי.

צדוק דומניץ

(מקור: ירחון "שחמט" מס' 9, אפריל 1964).

דומניץ ייצג את ישראל בשלוש אולימפיאדות, ורנה -1962 (היה השחקן המצטיין של נבחרת ישראל, 6.5 נק' מ-10 בלוח החמישי), תל-אביב - 1964, ולוגאנו - 1968. הוא השתתף גם בגמר אליפויות ישראל, 1961 (חילק מקום 3-1 עם יצחק אלוני ויוסף פורת. בתלת קרב, שנערך בין השלושה, על תואר אלוף הארץ זכה יצחק אלוני ז"ל). דומניץ המשיך להשתתף גם באליפויות ישראל - 1963 (מקום 3), 1965 (מקום 10), 1967 (מקום 6).

בשנת 1964 ייצג יחד עם האמן הבינלאומי יוסף פורת ז"ל את ישראל בתחרות אזור מערב אסיה באולאן באטור שבמונגוליה, על הזכות לעלות לתחרות הבינלאזורית לאליפות העולם. פורת סיים במקום הראשון ועלה לתחרות הבינלאזורית באמסטרדם, דומניץ סיים שני.

פעם שניה ייצג דומניץ את ישראל יחד עם יעקב בליימן ז"ל, בתחרות מערב אסיה מול מונגוליה, בשנת 1966 בירושלים. במסגרת הסבב המוקדם לאליפויות העולם. דומניץ סיים שני, ראשון סיים המונגולי מיאגמרסורן.

כמו כן דומניץ השתתף גם בתחרויות הבינלאומיות בנתניה (1965, 1968) ובתחרות הבינלאומית 1966 בתל-אביב, וכן באליפויות תל-אביב, אליפויות מועדון "לסקר" תל-אביב וההסתדרות.

הישגו הגדול של דומניץ היה על הלוח הראשון של נבחרת ישראל באולימפיאדת תל-אביב 1964, כאשר סיים בתיקו (בשחור) עם אלוף העולם טיגראן פטרוסיאן (ברית המועצות-אלוף העולם 1963-1969). הישג זה הוא זכה לאחר מאבק של שמונה שעות, בנוכחות מאות צופים במלון "שרתון" בתל-אביב (שכלל "פסק זמן" עם מסע סודי, אשר גם "המעבדה הרוסית" לא הצליחה למצוא לפטרוסיאן את ההמשך המוביל לניצחון).

תיקו היסטורי זה היה סנסציה עולמית, והביא כותרות רבות בכלי התקשורת העולמיים והישראליים, שהחמיאו לצעיר הישראלי.

באותו יום נפתחה מהדורת החדשות ב"קול ישראל" בתוצאת התיקו של דומניץ מול פטרוסיאן כידיעה ראשית.

מיגוון הכותרות בעיתונות היו: "ניצחון דוד על גולית", התיקו ששווה יותר מניצחון", "דומניץ עצר את טיגראן הגדול - הנמר מארמניה", "כשאלוף עולם יושב מולך", "הצדק עם צדוק" ועוד.

אגב, דוד בן גוריון ז"ל (מייסד מדינת ישראל וראש ממשלתה הראשון) היה חובב שחמט מושבע, צפה במשחק בין דומניץ מול פטרוסיאן, "ולא היה מרוצה מהתיקו"...

לאחר המשחק פנה בן גוריון לדומניץ בטרוניה: "מדוע לא הכית אותו?!"....

לגבי בן גוריון הייתה משמעות מדינית עליונה בכל תחום, לנצח את הרוסים וגם בשחמט, מול מעצמת השחמט האדירה.

אולימפיאדת תל אביב 1964. מימין : דומניץ (ישראל) – בילק (הונגריה).
צופה במשחק (מימין) : רב אמן טיגראן פטרוסיאן (צילום : פריץ כהן, לע"מ).

במשחקי הליגה שיחק דומניץ בשורות מועדון "לסקר" תל-אביב, האלופה המיתולוגית של אותה תקופה, וכן בקבוצת "פלדקליין" ראשון לציון. כמו כן, בהיותו עובד בנק לאומי יצגו גם במשחקי הליגה למקומות עבודה, עד לפני מספר שנים.

סגנון משחקו אופייני בטקטיקה מעולה, עם משחק התקפי חריף, משולב בתחבולות ויצירתיות. היה אדם צנוע, סימפטי ואהוד על כל הסובבים אותו.

חבריו לנבחרת ישראל "הצעירים" של תקופתו, אשר נאבקו מולו גם על הלוח, איפיו גם הם את את דמותו :

האמן הבינלאומי **שמעון כגן** (אלוף ישראל בשנים 1967, 1969, שחקן נבחרת ישראל ב-9 אולימפיאדות) : "דומניץ היה שחקן מאד יצירתי, בסגנון מיכאל טל, אשר חיפש תמיד תחבולות על הלוח. אדם מאד חביב וידידותי עם כולם"

ישראל גלפר : "דומניץ היה אחד הכישרונות הגדולים ביותר שהיו בשחמט הישראלי. טקטיקן מצויין ודמות חביבה מאד.

ידעאל סטפק : "דומניץ היה בעל סגנון טקטי יצירתי מעולה. שיחקתי איתו יחד בנבחרת ישראל באולימפיאדת תל-אביב 1964, והוא היה שחקן קואופרטיבי מאד לקבוצה. אדם נחמד מאד".

להלן המשחק ההיסטורי מאולימפיאדת תל-אביב 1964 במפגש ברית המועצות – ישראל, עם ניתוחיו המקוריים של צדוק דומניץ (מקור: ירחון "שחמט" ינואר 1965).

פטרוסיאן- דומניץ

הגנה הודית של המלך

(נוסח זמיש)

4ד.1 פו6 2ג.4 ז6 3פג3 רז4.4 ה4.4 ד6 5.3 0-0 6. פז2ה א6 7. רה3 פג6

נוסח הגנה זה אינו יוצר חולשות, ומאידך מותיר בידי השחור שתי דרכים של התקפה על מרכז הרגלים הלבנים, בעזרת ה5 או ב5.

3א.8

הלבן סוטה מהנוסח המקובל של התקפת זמיש-הצרחה באגף המלכה והתקפת רגלים באגף המלך.

4ב.9 7ד1-8

הלבן מנסה לצמצם את מרחב התמרון של כלי השחור.

9.- 5ב?! 10.ג:ב 5ב:א 5ד.11

עתה מובן מסעו התשיעי של שחור-הלבן אינו יכול לזכות מיד ברגלי ע"י 11.פ:ב5 בגלל פ:ב4! ובהתחשב בעובדה כי המלך הלבן עדיין נמצא במרכז, זוכה השחור במשחק נגדי מסוכן.

11.- 5פה 12.פד4 ג6 13.ד:ג 6פ:ג 14.פד:ב 5ב

לבן, לאחר שזכה ברגלי, מנסה להימנע מסיבוכים ככל האפשר. נכון היה להכות את הרגלי ברץ: 14.ר:ב5 פ:ד4 15. ר:ד4 ה5 16. רה3 ר:ב5 17.פ:ב5 ד5 ועתה לא 18.רז5 מהב6! אלא 18.רג5 והלבן מצליח לשמור על יתרון חומר.

14.- מהב15 2ה צג8

אפשרויות מעניינות היה יוצר המסע 15.ד-5?! עם ההמשך: 16. ה:ד5?פ:ב4 א:17 א:ב4 צ:א18 מה:א1 פ:ד5 והשחור זוכה ביתרון חומרי ועמדתי מכריע. אולם אם 16.

0-0! יצליח הלבן להחזיק ביתרון החומרי ללא סיכון מיותר.

16.צג1 פה5 17. 0-0 פג4 ר:ג4 צ:ג4 19. מהד3 צג8 א.20

לבן מנסה ליצור עובדה מוגמרת באגף המלכה.

20.- מה7 ב21. רד4 רה6 22.מהב1 צג4 23. מח1 צאג8 24.צוד1 ח5!

עמדה משונה למדי מבחינה אסטרטגית.

כליו של לבן מרוכזים באגף המלכה במאמץ עליון להביא לידי הכרעה ע"י הצעת הרגלים, אולם מאידך הוזנח אגף המלך. במסעו האחרון מנסה השחור ליצור חולשות ברגלי אגף המלך הלבן-דבר הנותן לו משחק נגדי חזק.

25. פה2 רד7 צ:4ג:צ:26. פהג3 ח4 ח28. ח3 מהג8 29. מח2

כפוי. השחור איים להקריב על ח3.

29. - פח5 פד5 מהו8

מסוכן עבור הלבן לזכות ברגלי נוסף ע"י ר:31. ז:7 מה: ז:7 פ:7ה+ מו8 פד5.33 מהה5+ עם התקפה מסוכנת על אגף המלך הפרוץ.

31. ר:7 ז:7 מה: ז:7 פד32. מהא1 מה: א:1 פד33. צ: א:1 ר: ב:5 א:34. ב:5 ה:6 פה7+

אפשרות מעניינת: 35. ב:6 ה:5ד36. ב:7 צ: ב:4 פד37. צא8+ מז738. =8 מה: צ: ב:8 פד39. צ: ב:8 ד: ה:4 ו:4ה. ו:4ה המצב שנוצר מותר בידי הלבן פחות סיכויי זכיה מאשר בהמשך הקרב עצמו.

35. - מז7 פד36. פג6 פו6 פד37. מז1 פד738. צד1 פה5 פד39. פ: ה:5

גם לאחר 39. צ:6ד פ:6ג, לא נראה כיצד יוכל הלבן להמחיש את יתרונו בהתחשב בעובדת מיקומו המרוחק של מלכו.

39. - ד: ה:5 פד40. צב1 מו8 פד41. ב:6 צג6 פד42. מו2 מה7 פד43. מה3 צ:ב:6

עתה חייב השחור להכות את הרגלי. לדוגמא: אם 43- מד7 פד44. צד1 מג8 פד45. ב:7 מ: מ:7 פד46. עם סכויי זכיה סבירים ללבן.

44. מד3 מד7 פד45. מג4 צד6 פד46 מג3

לבן מונע חדירת הצריח השחור

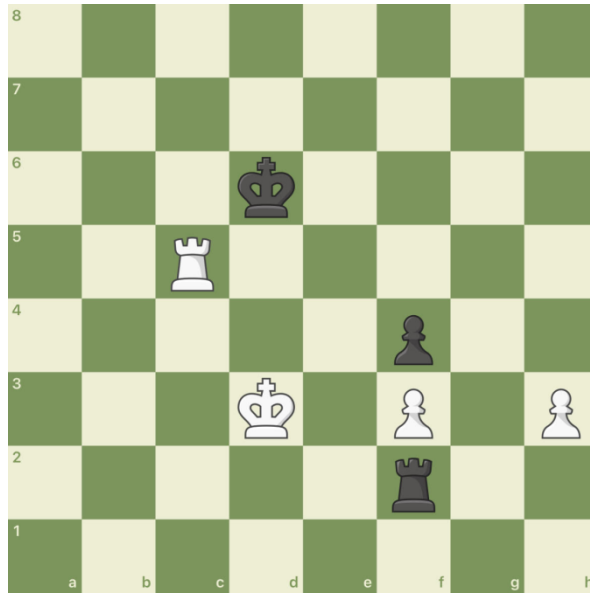
46. - צג6+ פד47. מב3 צד6 פד48. צג1 צד3+ פד49. צג3 צד1 פד50. צג2 ו:5

שחור מנסה ליצור לעצמו רגלי חופשי במרכז.

51. צה2 מד6 פד52. מא4 מג6 פד53. ב:5+ מב6 פד54. ה:5 צד4+ פד55. מב3 ז:5 פד56. צ:ה:5 צד2!

לאחר חדירת הצריח השחור התיקו הוא בלתי נמנע.

57. צ:ה:6+ מ: ב:5 פד58. צז6 מג5 פד59. מג3 צא2 פד60. מד3 צא3+ פד61. מה2 מד5 פד62. צב6 צא2+ פד63. מה3 צ: ז:2 פד64. צב4 צא2 פד65. צ: ח:4 מה5 פד66. צג4 ו:4+ פד67. מד3 צו2 פד68. צג5+ מד6, הוסכם לתיקו בעמדה הבאה.

פטרוסיאן הושיט את ידו לדומניץ ואמר מילה אחת בלבד "רמי" שהתקבל מיד ע"י דומניץ הנרגש, והשניים לחצו ידיים.

צדוק דומניץ-אדם ושחמטאי-יהי זכרו ברוך!